

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 15CoP/73/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1423200944
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:1423200944.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členiek senátu Mgr. Patrície Železníkovej a Mgr. Aleny Čakváriovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, odbor sociálnych vecí a rodiny, Vazovova 7, Bratislava, dieťa rodičov: matka C. B., D. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, B., zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Jana Uhrinová s.r.o., so sídlom Bezručova 1, Bratislava, IČO:52 424 944 a otec C. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. E. X, F., adresa na doručovanie: G. H. XX, B., o návrhu na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, na odvolanie otca proti rozsudku Mestského súdu Bratislava II zo dňa 10.01.2024, č.k. B3-40P/51/2023-68, jednomyselne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa vo výroku I. potvrdzuje.

Vo zvyšnej časti (t.j. vo výrokoch II.,III.,IV.,V. a VI.) sa zrušuje a v rozsahu zrušenia sa vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 51P/35/2015 zo dňa 11.04.2016 tak, že sa maloleté dieťa A. B., nar. XX.XX.XXXX zveruje do osobnej starostlivosti matky (výrok I.), s účinnosťou od 23.03.2023 uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 200 eur mesačne, k rukám matky, vždy do 15-dňa v mesiaci vopred (výrok II.), zročné výživné za obdobie od 23.03.2023 do 10.01.2024 v celkovej sume 1 450 eur povolil otcovi splácať v splátkach po 50 eur mesačne k rukám matky, spolu s bežným výživným, pod hrozbou straty výhody splátok (výrok III.), deklaroval, že styk otca s maloletým dieťaťom neurčuje a tento zostáva na dohode rodičov (výrok IV.), vo výroku V. rozhodol, že v zostávajúcej časti je uvedený rozsudok nezmenený a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok VI.).

2. Rozhodnutie právne odôvodnil čl.5, § 36 ods. 1, § 25 ods.2, § 26, § 62 ods. 1,2,3,4,5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods.1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „Zákon o rodine“), čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej „C. m. p.“), keď vykonaným dokazovaním zistil, že matka je zamestnaná v spoločnosti I. s čistým mesačným príjmom 1 340 eur, spolu s priateľom bývajú v prenajatom byte, za ktorý platia mesačne 550 eur (každý v jednej polovici), spláca úver 140 eur mesačne na nábytok v byte, nevlastní osobné motorové vozidlo a ani ho vlastniť nemôže kvôli osobnému bankrotu, do ktorého sa dostala kvôli finančným problémom v manželstve s otcom. Mesačné náklady na maloletú matku špecifikovala na celkovú sumu 501 eur (strava 250 eur, školské pomôcky 15 eur, ošatenie 100 eur, električka 15 eur, vreckové 30 eur, telefón 20 eur, Multisport karta 16 eur, drogeria a vitamíny 20

eur, iné potreby - kino, divadlo 50 eur), v konaní uviedla, že kvôli zdravotným problémom otca bude súhlasiť so sumou výživného 200 eur. Z výpovede otca súd prvej inštancie zistil, že jeho zdravotný stav nie je dobrý, v 1/2024 musí podstúpiť operáciu a následne absolvovať liečbu, čo si vyžiada aj dlhšiu dobu práceneschopnosti, kvôli diagnóze bol nútený navštevovať psychiatra, aby sa s tým vyrovnal. Neplatil výživné ani v zmysle nariadeného neodkladného opatrenia, v auguste 2023 zaslal matke 150 eur a k sviatkom daroval A. dvakrát po 50 eur. Býva spolu s manželkou v prenajatom 1-izbovom byte, za ktorý platia 470 eur, manželka je nezamestnaná, poberá dávku v nezamestnanosti 520 eur, v marci 2024 by sa mali sťahovať do väčšieho bytu. Otec uviedol, že si na živobytie zarába brigádami, v priebehu konania nesúhlasil so zrušením striedavej osobnej starostlivosti, keďže o dcéru sa chce a dokáže postarať.

3. Po vyhodnotení všetkých vykonaných dôkazov v ich vzájomných súvislostiach a zohľadnení ust. § 78 ods.1 veta prvá Zákona o rodine, podľa ktorého dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery, dospel súd prvej inštancie k záveru o dôvodnosti návrhu matky. Konštatoval, že maloletá A. na vlastnú žiadosť odišla z domácnosti otca (15.02.2023), keď mala strach zo samovražedného pokusu otcovej manželky. Mal za to, že samotné uplynutie obdobia takmer roku v čase rozhodovania, bez ďalšieho odôvodňuje jeho pozitívny záver o vyhovení návrhu. Súd prvej inštancie konštatoval, že v domácnosti otca nie sú pre striedavú osobnú starostlivosť oboch rodičov vytvorené vhodné podmienky, keďže otec spolu s manželkou bývajú v 1-izbovom byte, kde maloletá prespáva v rovnakej izbe a nemá vytvorený svoj priestor na učenie a oddych. Otec síce avizoval, že v marci sa plánujú presťahovať do väčšieho bytu, čo však nebolo v čase rozhodnutia preukázané a nebolo možné na tieto tvrdenia otca prihliadať. Súd prvej inštancie prihliadal na nepriaznivú zdravotnú situáciu, v ktorej sa otec nachádza (prechádza operáciou a následnou chemoterapiou vyžadujúcou si pokoj na liečbu), a ani v záujme otca by nebolo vhodné danú situáciu meniť v prospech striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov (otec si musí v prvom rade vyriešiť svoj zdravotný stav a nemôže sa zaoberať starostlivosťou o dieťa). Pri rozhodovaní súd prvej inštancie zohľadnil aj názor maloletej 13-ročnej A., ktorú vypočul so záverom, že má rada oboch rodičov, chce sa s otcom stretávať, ale vzhľadom na bytové podmienky otca a riziko, že by sa mohli zopakovať samovražedné pokusy otcovej manželky, ktorých bola nepriamym svedkom, si želala zostať v starostlivosti matky. V nadväznosti na tieto skutočnosti súd prvej inštancie návrhu matky vyhovel, zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 51P/35/2015 zo dňa 11.04.2016 tak, že maloletú A. zveril do osobnej starostlivosti matky a styk maloletej s otcom ponechal neupravený, na dohode rodičov. Pokiaľ ide o výživné, za súhlasného stanoviska matky ponechal výživné určené v sume 200 eur v rozsahu určenom v neodkladnom opatrení, keď matka zohľadnila zdravotný stav otca a netrvala na návrhu výživného v sume 250 eur . Zročné výživné za obdobie od 23.03.2023 do 10.01.2024 spolu v sume 1 450 eur povolil otcovi splácať v splátkach po 50 eur mesačne k rukám matky spolu s bežným výživným, pod hrozbou straty výhody splátok.

4. O trovách konania rozhodol podľa § 52 C.m.p..

5. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec konštatujúc, že so zmenou striedavej osobnej starostlivosti na osobnú starostlivosť matky zásadne nesúhlasí, nakoľko od narodenia sa o maloletú príkladne staral cez výber škôlok, logopédiu, psychologicko-poradenské centrum v predškolskom veku a počas všetkých ročníkov základnej školy, až po vybavenie asistenta počas ostatných dvoch ročníkov na Základnej škole G.. Pokiaľ ide o neodkladné opatrenie, toto mu bolo zámerne doručované na neaktuálnu adresu, hoci matka mala vedomosť o jeho adrese na doručovanie, o čom mohla informovať súd. Tým pádom si myslel, že práve matka marila výkon rozhodnutia Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 51P/35/2015 o striedavej osobnej starostlivosti tým, že maloletú prestala v stanovených časoch k nemu púšťať a nijako nekomunikovala. Podľa otca k zmene striedavej starostlivosti na osobnú starostlivosť matky došlo z dôvodu, ktorý sa striedavej starostlivosti ani netýkal, bol uvádzaný zveličeným spôsobom, a týmto spôsobom bol matkou vysvetlený aj maloletej. Pokiaľ ide o výživné otec uviedol, že počas predchádzajúcich dvoch rokov sa jeho celková životná situácia, najmä zdravotná, veľmi zmenila k horšiemu, približne dva roky sa lieči na rakovinu kože. V lete 2023 z dôvodu náhleho zhoršenia zdravotného stavu musel vyhľadať pomoc psychiatra, bol hospitalizovaný, lebo sa nervovo zrútil, v januári 2024 absolvoval prvú operáciu zhubného nádoru, v máji ho čaká druhá operácia a následná chemoterapia. Približne rok sa lieči na vysoký krvný tlak a vysoký srdcový tep, a ak prvá operácia dopadne podľa predpokladu, čaká ho operácia zapáleného žlčníka a vybratie dvoch žlčkových kameňov, navyše mu bola diagnostikovaná bližšie neurčená choroba pečene, ktorá sa bude dať určiť až po stabilizovaní onkologickej liečby. Na základe zdravotného stavu si nevie už

dlhodobo zabezpečiť pravidelný príjem, momentálne žije z dávok v hmotnej núdzi vo výške 160 eur, s manželkou žijú v jednoizbovom prenajatom byte, za ktorý platia 500 eur mesačne, manželka je momentálne vedená na úrade práce a intenzívne si hľadá prácu. Keďže sa mu nahromadili podližnosti, je donútený začať proces osobného bankrotu. Otec napokon uviedol, že pri pojednávaní Mestský súd Bratislava II nijako nezisťoval jeho momentálne majetkové pomery a výšku príjmu. Nevlastní žiaden majetok, v jeho silách nie je v súčasnosti platiť príspevok na výživu v sume 200 eur a 50 eur splátky určených v rozsudku? v danej situácii vie na výživu maloletej platiť 50 eur mesačne.

6. Matka a kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca písomne nevyjadřili.

7. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi podľa § 65 a § 66 C.m.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa 378 ods. 1, § 385 ods. 1, § 219 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „C.s.p.“), s verejným vyhlásením rozhodnutia podľa § 219 ods. 3 C.s.p. a po preskúmaní odvolania otca dospel k záveru o jeho čiastočnej dôvodnosti. Keďže otec odvolaním napadol základný výrok I. o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matky, od ktorého sú závislé ostatné prijaté výroky, bolo nutné odvolaciemu prieskumu podrobiť aj výroky IV. a V., proti ktorým nesmerovali žiadne odvolacie námietky otca .

8. Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Konštatuje, že v postupe súdu prvej inštancie neboli zistené žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať (§ 2 ods.1 C.m.p., § 380 ods. 2 C.s.p.).

10. Prihliadajúc na obsah súdneho spisu sa odvolací súd po skutkovej a právnej stránke stotožnil s dôvodmi rozhodnutia vzťahujúcich sa k výroku I., ktorým súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 51P/35/2015 zo dňa 11.04.2016 tak, že sa maloleté dieťa A. B., nar. XX.XX.XXXX zveruje do osobnej starostlivosti matky. Má za to, že súd prvej inštancie vo vzťahu k tomuto výroku v rozhodnutí dostatočne zodpovedal na v konaní nastolené otázky majúce pri rozhodovaní o matkou navrhutej zmene formy starostlivosti rodičov o maloleté dieťa podstatný význam a k jeho doplneniu dodáva nasledovné.

11. Podľa § 121 C.m.p. rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

12. Ako prvoradáde zdôrazňuje, že vlastnosťou meritórnych súdnych rozhodnutí je ich zásadná nezmeniteľnosť, ktorá je imanentnou súčasťou záruk právneho štátu čo znamená, že ak sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova (§ 230 C.s.p.). Ustanovenia § 121 C.m.p. a § 26 Zákona o rodine upravujú možnosť zmeny rozsudku vo veciach (o.i.) výkonu rodičovských práv a povinností, a to aj bez návrhu. Hmotnoprávnou podmienkou toho, aby súd mohol o veci znova rozhodnúť je zmena pomerov. Znamená to, že okolnosti, z ktorých súd vychádzal v čase vyhlásenia posledného rozhodnutia sa zmenili v takej miere, že sa závažnejším spôsobom prejavujú v pomeroch účastníkov. Ak konajúci súd dospeje k záveru, že sú splnené podmienky pre zmenu pôvodného rozhodnutia, vydá nové rozhodnutie rovnakého druhu ako rozhodnutie, ktoré mení, pričom výrok nového rozhodnutia musí obsahovať aj špecifikáciu výroku, ktorý je novým rozhodnutím dotknutý a prípadne aj rozsah, v akom sa pôvodné rozhodnutie mení.

13. Z obsahu odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že v posudzovanej veci sa súd prvej inštancie týmito kritériami zaoberal a dostatočne ich posudzoval práve v kontexte zisteného skutočného stavu veci, majúceho podstatný význam pre rozhodnutie o matkou navrhutej zmene formy starostlivosti rodičov o maloleté dieťa. Zhoduje sa s ním v tom, že v prejednávanvej veci bola zistená zmena pomerov podstatného charakteru na strane maloletej A., ktorá 15.02.2023 po komplikovaných udalostiach v rodine otca (pokús o samovraždu manželkou otca, strata bývania v prenajatom byte) od otca odišla a od toho času sa nachádza vo výlučnej osobnej starostlivosti matky, do ktorej dočasnej starostlivosti bola následne zverená uznesením Okresného súdu Bratislava III zo dňa 28.04.2023, č.k. 40P/51/2023-29 (vykonateľného 28.04.2023 a právoplatného 29.07.2023). Zmena okolností závažného charakteru bola súčasne zistená aj na strane otca, ktorého zdravotný stav nie je dobrý, je onkologickým

pacientom s nutnosťou operačného zásahu a následnej onkologickej liečby (chemoterapie), súčasne sa podrobuje psychiatrickej liečbe, počas ktorej bol hospitalizovaný, a ktorého bytové podmienky nie sú primerané tomu, aby mohol maloletej zabezpečiť aspoň minimálny priestor pre uspokojenie jej základných životných potrieb (spoločne s manželkou býva v 1 izbovom prenajatom byte). Odvolací súd sa zhoduje so súdom prvej inštancie, že zistené skutkové okolnosti danej veci potom jednoznačne smerujú k úvahe o existencii zmeny pomerov odôvodňujúcej zmenu rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 11.04.2016, sp.zn. 51P/35/2015 (právoplatného dňa 03.06.2016), ktorým bola maloletá na čas po rozvode zverená do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, oprávnenie zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok bolo zverené obom rodičom a výživné nebolo rodičom určené. Má za to, že forma striedavej osobnej starostlivosti nie je za daného stavu v záujme maloletého dieťaťa a najmä, aktuálne plne nezaisťuje jeho základné a odôvodnené potreby. K tejto úvahe dodáva, že aj keď otec v podanom odvolaní na jednej strane deklaruje, že sa chce o maloletú A. aj naďalej starať, v konaní pred prvoinštančným súdom a ani v odvolaní neprodukoval žiadne tvrdenia vo vzťahu k preukázaniu, že striedavá osobná starostlivosť rodičov by aj naďalej zaisťovala základné odôvodnené potreby maloletej, a takéto zistenia ani nevyplynuli z vykonaného dokazovania. Bez povšimnutia nie je možné ponechať ani skutočnosť, že faktickú osobnú starostlivosť o maloletú vykonáva od 15.02.2023 výlučne matka, otec sa jej od toho času ani nedomáhal a ťarcha starostlivosti o maloletú bola fakticky prenesená výlučne na matku. V tejto súvislosti sú bez akéhokoľvek významu tvrdenia otca, že o nariadenom neodkladnom opatrení ani nemal vedomosť z dôvodu závady v jeho doručení.

14. S poukazom na uvedené odvolací súd výrok I. rozhodnutia súdu prvej inštancie, v ktorom bola maloletá A. zverená do osobnej starostlivosti matky, podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

15. Podľa § 62 ods. 1,2,4,5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

16. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

17. K napadnutým výrokom II. a III. o výške výživného a povinnosti otca zaplatiť ročné výživné konštatuje, že v posudzovanej veci súd prvej inštancie preskúmaval zmenu pomerov odôvodňujúcu zmenu formy starostlivosti rodičov o maloletú A. a závery v tomto smere premietol do výroku I., podrobeného odvolaciemu prieskumu a vo vzťahu ku ktorému odvolací súd svoje závery uviedol v predchádzajúcej časti tohto rozhodnutia. S poukazom na to, že v ostatnom rozhodnutí súdu, ktorým bol maloletá zverená do striedavej osobnej starostlivosti rodičov nebola rodičom v zmysle § 62 ods.6 Zákona o rodine určená povinnosť platiť výživné, súd prvej inštancie bol povinný sa v posudzovanom rozhodnutí dôsledne zaoberať zákonnými podmienkami, podstatnými pre určenie výšky výživného, na ktorú zaviazal rodiča povinného platiť výživné (otca).

18. V nadväznosti na uvedené zdôrazňuje, že súčasťou práva na určitú kvalitu súdneho konania, je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi účastníkov konania (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe je jedným z princípov, ktoré predstavujú súčasť práva na riadny a spravodlivý proces, ako aj pojmu právneho štátu, povinnosť súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť, s odkazom na ustanovenie § 220 ods. 2 C.s.p.. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na druhej strane.

Nepreskúmateľné rozhodnutie nedáva dostatočné záruky pre to, že nebolo vydané v dôsledku ľubovôle a spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, z ktorého nemožno zistiť, akým spôsobom súd postupoval pri posudzovaní rozhodných skutočností v prejednávanej veci, nevyhovuje zákonným požiadavkám, ktoré Civilný sporový poriadok v § 220 ods. 2 (v mimosporových konaniach s odkazom na ustanovenie § 2 ods. 1 C.m.p.) kladie na obsah odôvodnenia rozhodnutia a v konečnom dôsledku takéto rozhodnutie zasahuje do základných práv účastníka súdneho konania, ktorý má nárok na to, aby bola jeho vec spravodlivo posúdená. Súd je preto povinný svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, je povinný tiež zrozumiteľným spôsobom vysvetliť, ako a prípadne prečo sa určitou podstatnou námietkou, resp. tvrdením účastníka konania nezaoberal. Ak tak súd nepostupuje, porušuje právo účastníka konania na spravodlivý proces garantovaný čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

19. Výživným sa rozumejú náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb toho, komu je poskytované v súvislosti s jeho všestranným rozvojom, tak po stránke fyzickej ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu životných potrieb osoby odkázanej na výživné je rôzna, a to vzhľadom na vek, zdravotný stav ale aj vzhľadom na nadanie (schopnosti) tejto osoby, spôsob prípravy na jej budúce povolanie a pod.. Pokiaľ ide o výšku výživného, vychádzajúc z ust. § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, súd pri určovaní výživného berie zreteľ na odôvodnené potreby maloletých detí, ako aj na zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov, pri zachovaní práva detí podieľať sa na životnej úrovni rodičov. V posudzovanom prípade z odôvodnenia vzťahujúceho sa k výroku II. o vyživovacej povinnosti otca nie je možné ustáliť, či súd prvej inštancie na uvedené zákonné kritériá prihliadal, či vôbec a akým spôsobom ich vyhodnotil, z ktorých konkrétnych dôkazov a preukázaných skutočností v otázke určenia výživného vychádzal, či a s akým výsledkom sa vôbec zaoberal relevantnými otázkami nastolenými vo vzťahu k určeniu výšky výživného na maloleté dieťa, a to jednak vo vzťahu k zárobkovým a majetkovým pomerom na strane oboch rodičov, otázke výšky ich životnej úrovne a jednak k rozsahu odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa prezentovaných matkou.

20. Súd pri rozhodovaní o výške vyživovacej povinnosti povinného rodiča nemôže rezignovať na dôsledné ustálenie rozsahu odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, ktoré majú predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby odôvodnené potreby dieťaťa boli jednoznačne určiteľné, tieto musia vychádzať zo základných potrieb (bývanie, stravovanie, ošatenie, zdravotná starostlivosť, náklady súvisiace o školskou dochádzkou a pod.), a pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, treba zohľadniť tiež náklady na voľnočasové aktivity. Následne musí tieto posudzovať vo vzťahu k zárobkovým možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom rodičov so zohľadnením práva dieťaťa sa podieľať sa na životnej úrovni rodičov, a až napokon pristúpiť k určeniu miery, ktorou sa na odôvodnených nákladoch maloletého dieťaťa bude podieľať každý z rodičov (pri zohľadnení ich zárobkových schopností, majetkových pomerov, životnej úrovne, počtu iných vyživovacích povinností a ich výšky, plnenia vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o deti a pod.). Pokiaľ sa v posudzovanej veci v odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie týmito podstatnými skutočnosťami vôbec nezaoberal, neskúmal ich a ani ich nevyhodnocoval, ním prijaté rozhodnutie týkajúce sa vyživovacej povinnosti otca voči maloletému dieťaťu za obdobie od 23.03.2023 do rozhodnutia súdu, opierajúce sa o ust. § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 75 Zákona o rodine (citované v rozhodnutí), je potom absolútne nedostatočné, nezohľadňujúce pre rozhodnutie podstatné zákonné skutočnosti, čoho následkom je bez ďalšieho úvaha odvolacieho súdu o nedostatočnom objasnení skutkového a právneho základu rozhodnutia v tejto časti rozhodnutia, absolútne nezodpovedajúceho ust. § 220 ods.2 C.s.p.. V odôvodnení rozhodnutia absentuje akákoľvek úvaha týkajúca sa ustálenia odôvodnených nákladov maloletého dieťaťa, ktoré by mali zodpovedať životnej úrovni rodičov, posúdenia osobných, majetkových a finančných pomerov oboch rodičov, opierajúcich sa o riadne zistený skutočný stav veci, a napokon aj úvaha o určení miery, ktorou sa na ustálených odôvodnených nákladoch maloletého dieťaťa budú podieľať obaja rodičia, so súčasným zohľadnením výšky ich životnej úrovne a aj toho, do akej miery sú potreby maloletej hradené zo štátnej sociálnej dávky rodinných prídavkov (viď napr. právne závery rozhodnutia NS SR sp. zn. 3 Cdo 88/2017 uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 65/2018, rozhodnutia NS SR sp.zn. 6 Cdo 192/2018).

21. Pokiaľ súd prvej inštancie výšku určeného výživného v zásade odôvodnil výlučne tým, že „ za súhlasného stanoviska matky ponechal výživné určené v sume 200 eur v rozsahu určenom v neodkladnom opatrení“, uvedené je pre odvolací súd signálom nepochopenia rozdielu medzi určením

výživného v nevyhnutnej miere podľa § 366 C.m.p. a určením výživného v rozhodnutí o veci samej, práve v ktorom konaní je (na rozdiel od rozhodovania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia) súd povinný vykonať dokazovanie v rozsahu potrebnom pre zistenie skutočností majúcich podstatný význam pri preskúvaní a vyhodnocovaní zákonných kritérií pre určenie výživného povinného rodiča k maloletému dieťaťu (§ 62 a nasl. Zákona o rodine).

22. Súdu prvej inštancie zdôrazňuje, že konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom je konaním vo veci starostlivosti súdu o maloletých, v ktorom je súd podľa § 35 C.m.p. povinný zistiť skutočný stav veci (t.j. v ktorom aj bez procesnej aktivity účastníkov konania musí vykonať dokazovanie potrebné k čo najbližšiemu priblíženiu sa hmotnoprávnemu rozsahu práv, povinností a právom chránených záujmov). V danej veci bol súd prvej inštancie pred rozhodnutím o určením výživného za obdobie od 23.03.2023 preto povinný aj bez návrhu vykonať dokazovanie v rozsahu potrebnom pre zistenie skutočného stavu veci a svoje dokazovanie aj bez procesnej aktivity účastníkov konania zamerať na dôsledné preskúmanie zákonných predpokladov, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o určením výživného. Súd prvej inštancie síce v ods. 19,20 odôvodnenia rozhodnutia v rozsahu dvoch krátkych odsekov konštatoval skutočnosti týkajúce sa osobných, majetkových a finančných pomerov rodičov a nákladov na maloleté dieťa, tieto však vychádzali výlučne z prednesov oboch rodičov na pojednávaní dňa 10.01.2024 bez toho, aby k nim bolo vykonané aspoň základné dokazovanie (vyžiadanie si listín o príjmoch rodičov za rozhodné obdobie a listín potrebných pre skúmanie nákladov rodičov). Súd prvej inštancie pre odvolací súd nepochopiteľne nevykonal vo vzťahu k týmto podstatným skutočnostiam žiaden aktívny úkon aj napriek tomu, že návrh matky na určenie výživného vo výške 250 eur mesačne, (v ktorom náklady vynakladané na maloletú čo do druhu a výšky riadne špecifikovala a v priebehu pojednávania 10.01.2024 následne prezentovala, že bude súhlasíť aj so sumou 200 eur mesačne titulom výživného), tvrdenia o výške jej čistého príjmu (cca 1 340 eur mesačne) a otcom v konaní prezentované skutočnosti o jeho osobných a príjmových pomeroch, o závažných zdravotných problémoch, v dôsledku ktorých nemá stabilný príjem a „privyrába si na čierno“, o jeho nízkom príjme, o príjme jeho manželky (dávky v nezamestnanosti) a nákladoch na bývanie (nájom vo výške 470 eur), ku ktorým skutočnostiam súd prvej inštancie nevykonal žiadne dokazovanie, smerujú k úvahe o rozdielnej výške životnej úrovne oboch rodičov. Závery súdu prvej inštancie sú aj v nadväznosti na uvedené v smere určenia výživného nedostačujúce a neudržateľné a nie sú podložené žiadnymi konkrétnymi skutkovými zisteniami, vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania.

23. Odvolací súd v kontexte uvedeného, dáva vo vzťahu k výroku III. o zročnom výživnom súdu prvej inštancie do pozornosti, že v prípade, ak súd rozhoduje o dlžnom výživnom za obdobie predchádzajúce súdnemu rozhodnutiu musí zohľadniť, že použitie možnosti povinného plniť v splátkach, ktorých výška a podmienky zročnosti musia byť presne určené, je výnimočným riešením, ktoré musí byť v rozsudku presvedčivo odôvodnené dôležitými okolnosťami najmä na strane povinného (§ 232 ods.3,4 C.s.p.). Hľadiskami pre úvažu súdu, či má povinnému priznať výhodu splátok bude najmä výška uloženej peňažnej povinnosti, platobná schopnosť povinného, v konaní prejavovaná snaha o plnenie záväzku, a podobne. Vzhľadom na charakter konania o určením výživného povinného rodiča k maloletému dieťaťu, nie je účelom takéhoto postupu to, aby maloletému dieťaťu boli splátky zročného výživného, na plnenie ktorých mu vznikol nárok za minulé obdobie, vyplácané neprimerane dlhé obdobie. V napadnutom rozhodnutí, v ktorom súd prvej inštancie vo výroku III. uložil otcovi povinnosť zaplatiť dlh na zročnom výživnom za obdobie od 23.03.2023 do rozhodnutia súdu v celkovej výške 1 450 eur v mesačných splátkach vo výške 50 eur, ktoré mu uložil platiť spolu s bežným výživným, plne absentuje korektné vysvetlenie výnimočných dôvodov vedúcich súd k poskytnutiu možnosti povinnému platiť výživné dlh na výživnom za minulé obdobie v určených splátkach, znamenajúcich splácanie dlhu na výživnom na maloleté dieťa po dobu takmer troch rokov.

24. Úvaha o plne absentujúcom odôvodnení sa vzťahuje aj k výroku IV. rozhodnutia prvej inštancie, v ktorom „súd styk otca s maloletým dieťaťom neurčuje, tento zostáva na dohode rodičov“, ktorý súd prvej inštancie v rozhodnutí opomenul odôvodniť. Aj keď Zákon o rodine v ust. § 25 ods.2 Zákona o rodine pripúšťa neupravenie styku v prípade, ak rodičia úpravu styku nežiadajú upraviť, z obsahu súdneho spisu a ani z odôvodnenia rozhodnutia nie je možné vyvodiť, že prijatý výrok IV. zodpovedá práve takejto situácii.

25. V nadväznosti na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zostávajúcej časti, t.j. vo výrokoch II., III., IV. a závislých výrokoch V. a VI. podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ C.s.p. zrušil a

podľa § 391 ods. 1 C.s.p. vec vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie. Úlohou prvoinštančného súdu bude pri ďalšom prejednaní zostávajúceho predmetu konania posúdiť a ustáliť otázky naznačené odvolacím súdom v predchádzajúcej časti rozhodnutia, po doplnení dokazovania potrebného na zistenie skutočného stavu veci (§ 35 C.m.p.) a jeho vyhodnotení opätovne o zostávajúcom predmete konania (návrhu matky na určenie výživného od 23.03.2023 a o tom, že styk otca s maloletým dieťaťom sa neurčuje) rozhodnúť a odôvodniť rozhodnutie tak, aby zodpovedalo ust. § 220 ods. 2 C.s.p., t.zn. v ňom uviesť stručný a jasný výklad o tom, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri posudzovaní návrhu matky na určenie výživného, riadne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty účastníkov konania týkajúce sa zákonných podmienok posudzovaných vo vzťahu k určeniu vyživovacej povinnosti otca, t.j. osobných, majetkových a finančných pomerov na strane oboch rodičov, ich nákladov a aj ustáleného a riadne špecifikovaného rozsahu odôvodnených potrieb maloletej a ich výšky pri zohľadnení podstatných zmien na strane maloletej a rodičov v priebehu trvania konania, ustáli si postoj otca k matkou navrhovanému neupraveniu styku s maloletou, v nadväznosti na zistený postoj otca k tejto otázke prípadne vykoná ďalšie dokazovanie, v rozhodnutí uvedie, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal, ako ich právne a skutkovo vyhodnotil a dôvod prípadného nevykonania účastníkmi navrhnutého dokazovania. Zdôrazňuje mu, že z odôvodnenia rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej tak, aby v nich neabsentovala žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť.

26. V novom rozhodnutí o zostávajúcom predmete konania súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania (§ 2 ods. 1 C.m.p., § 396 ods. 3 C.s.p.).

27. Súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods.2 C.s.p.).

28. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 C.m.p., § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).